

УДК 378:614:37.091.26

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4\(46\)-2683-2692](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4(46)-2683-2692)

Каменчук Тетяна Олегівна кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, <https://orcid.org/0000-0002-9518-8389>

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTІ БЕЗПЕКОВИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Проблема визначення критеріїв та показників сформованості безпекових навичок у здобувачів вищої освіти набуває особливої актуальності в умовах сучасних соціальних, цифрових та воєнних викликів. Зростання рівня ризиків у професійній діяльності зумовлює необхідність підготовки майбутніх фахівців до ефективної діяльності в ситуаціях невизначеності, швидкого прийняття рішень та підвищеної відповідальності за їх наслідки. У цьому контексті особливого значення набуває перехід від традиційної моделі засвоєння знань до оцінювання практичної готовності студентів до безпечної діяльності.

Поняття «безпекові навички» розглядається як інтегрована характеристика особистості, що поєднує систему знань, практичні вміння, поведінкові моделі та ціннісні орієнтації, спрямовані на забезпечення безпечної діяльності. Формування таких навичок виступає важливою складовою професійної компетентності майбутніх фахівців незалежно від їхньої спеціалізації та умов професійної діяльності. У межах дослідження запропоновано систему педагогічних критеріїв оцінювання, зокрема когнітивний, діяльнісний та поведінковий, а також визначено відповідні показники їх сформованості, що дозволяють комплексно оцінити рівень підготовленості студентів.

Рівні сформованості безпекових навичок (високий, середній, низький) розглядаються через призму їх якісних характеристик та можливостей практичного застосування у професійній підготовці. Особливу увагу приділено використанню інтерактивних і практикоорієнтованих методів навчання, зокрема кейс-методу, моделювання ситуацій, тренінгових технологій і елементів проблемного навчання, що сприяють формуванню стійких моделей безпечної поведінки та дозволяють здійснювати більш об'єктивне оцінювання готовності студентів до дій у реальних умовах.

Необхідність упровадження системного підходу до оцінювання безпекових навичок обґрунтовується як ключова умова підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Ефективність такого підходу визначається

комплексним поєднанням теоретичної та практичної складових освітнього процесу, що забезпечує формування конкурентоспроможного, відповідального та стійкого до сучасних викликів фахівця, здатного діяти в умовах ризику та невизначеності.

Ключові слова: безпека життєдіяльності; безпекові навички; критерії; показники; оцінювання; здобувачі вищої освіти; професійна підготовка.

Tetiana Olehivna Kamenchuk PhD in Political Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Political Science and Law, State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”, Odesa, <https://orcid.org/0000-0002-9518-8389>

CRITERIA AND INDICATORS OF THE FORMATION OF SAFETY SKILLS OF STUDENTS IN THE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION

Abstract. Determining the criteria and indicators for the formation of safety skills among higher education students has become especially relevant under contemporary social, digital, and wartime challenges. Growing risks in professional activities make it necessary to prepare future specialists for effective performance in situations of uncertainty, rapid decision-making, and increased responsibility for the consequences of their actions. In this context, particular importance is attached to the transition from the traditional model of knowledge acquisition to the assessment of students’ practical readiness for safe activity.

"Safety skills" are considered an integrated characteristic of an individual that combines a system of knowledge, practical abilities, behavioral patterns, and value orientations aimed at ensuring safe activity. The formation of such skills is an important component of the professional competence of future specialists regardless of their specialization and the conditions of their professional activity. Within the framework of the study, a system of pedagogical assessment criteria is proposed, including cognitive, activity-based, and behavioral criteria, as well as the corresponding indicators of their formation, which make it possible to assess students’ level of preparedness comprehensively.

Levels of the formation of safety skills (high, medium, and low) are considered through the prism of their qualitative characteristics and possibilities of practical application in professional training. Particular attention is paid to the use of interactive and practice-oriented teaching methods, including case studies, situational modeling, training technologies, and elements of problem-based learning, which contribute to the formation of stable models of safe behavior and allow for a more objective assessment of students’ readiness to act in real conditions.

Implementing a systematic approach to the assessment of safety skills is substantiated as a key condition for improving the quality of professional training of

future specialists. The effectiveness of such an approach is determined by the comprehensive combination of theoretical and practical components of the educational process, which ensures the formation of a competitive, responsible, and resilient specialist capable of acting under conditions of risk and uncertainty.

Keywords: life safety; safety skills; criteria; indicators; assessment; higher education students; professional training

Постановка проблеми. Сучасний розвиток суспільства супроводжується зростанням рівня ризиків, що впливають на всі сфери життєдіяльності людини, зокрема освітню та професійну. Умови цифровізації, глобалізаційних процесів та воєнних викликів в Україні зумовлюють необхідність формування у здобувачів вищої освіти здатності до безпечної поведінки та ефективного реагування на небезпечні ситуації [1; 4]. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема не лише формування безпекових знань, а й розвитку практичних навичок, що забезпечують готовність майбутніх фахівців до дій в умовах невизначеності та підвищеної відповідальності.

У науковому дискурсі питання якості вищої освіти та оцінювання результатів навчання розглядаються через призму сучасних стандартів і підходів до моніторингу освітніх досягнень [2; 3; 5]. Водночас відзначається необхідність переходу від традиційного контролю знань до комплексного оцінювання компетентностей, що включає когнітивний, діяльнісний та поведінковий компоненти. Незважаючи на це, у практиці вищої освіти спостерігається недостатня розробленість інструментарію оцінювання безпекових навичок, що ускладнює об'єктивне визначення рівня підготовленості студентів.

Значна увага приділяється також удосконаленню підходів до оцінювання результатів навчання у вищій освіті, зокрема через використання формувального оцінювання, критерійно орієнтованих підходів та практикоорієнтованих методів [7; 8; 9]. Однак питання визначення чітких критеріїв і показників сформованості безпекових навичок залишається недостатньо розробленим, що зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Аналіз досліджень. Проблематика якості вищої освіти та оцінювання результатів навчання активно досліджується у сучасній науці. Особлива увага приділяється трансформації підходів до оцінювання, що передбачає перехід від перевірки знань до визначення рівня сформованості компетентностей, зокрема здатності діяти в умовах невизначеності та ризику.

У наукових працях акцентується необхідність використання критерійно орієнтованого оцінювання, що дозволяє забезпечити об'єктивність та прозорість освітнього процесу. Водночас підкреслюється значення інтеграції когнітивних, діяльнісних і поведінкових компонентів у процесі підготовки майбутніх фахівців.

Разом із тим питання визначення критеріїв і показників сформованості саме безпекових навичок у здобувачів вищої освіти залишається недостатньо висвітленим. Це зумовлює необхідність подальшого теоретичного обґрунтування та розроблення відповідного методичного забезпечення

Мета статті - теоретичне обґрунтування та визначення критеріїв і показників сформованості безпекових навичок у здобувачів вищої освіти, а також окреслення рівнів їх сформованості в умовах сучасних освітніх викликів.

Виклад основного матеріалу. Формування безпекових навичок у здобувачів вищої освіти слід розглядати як складний і багаторівневий процес, що передбачає інтеграцію знань, умінь, досвіду діяльності та ціннісних орієнтацій. У сучасних дослідженнях підкреслюється [1; 2], що підготовка майбутніх фахівців має орієнтуватися не лише на засвоєння теоретичного матеріалу, але й на формування здатності застосовувати його в умовах реальних ризиків та професійних викликів.

Водночас сучасні умови розвитку суспільства, зокрема вплив воєнних та соціальних факторів, актуалізують потребу у формуванні здатності діяти в ситуаціях невизначеності. Як зазначають дослідники трансформації вищої освіти [4], важливою є готовність здобувачів освіти до швидкого прийняття рішень і відповідальності за їх наслідки.

Прикладом ефективного поєднання когнітивного та діяльнісного компонентів є використання ситуаційного кейсу, що моделює умови надзвичайної ситуації, зокрема оголошення повітряної тривоги під час навчального процесу. У межах такого кейсу студенти повинні визначити рівень загрози, обрати алгоритм дій, організувати безпечне переміщення та продемонструвати здатність до самоконтролю. Виконання подібних завдань дозволяє одночасно оцінити рівень знань, практичних умінь і поведінкових реакцій.

Безпекові навички виступають важливою складовою професійної компетентності, оскільки забезпечують готовність до ефективної діяльності в умовах невизначеності, ризику та динамічних змін сучасного середовища. Їх формування пов'язане не лише із засвоєнням теоретичних положень у сфері безпеки життєдіяльності, але й із розвитком здатності застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, що потребують швидкого реагування, аналізу обставин і прийняття відповідальних рішень. Зокрема, у дослідженнях, присвячених оцінюванню якості освітньої діяльності та формуванню культури безпеки [3; 6], наголошується, що безпекові навички мають комплексний характер і охоплюють когнітивний, діяльнісний та поведінковий компоненти.

Важливим аспектом є те, що сформованість безпекових навичок передбачає не лише володіння відповідними знаннями, а й здатність до їх гнучкого використання залежно від конкретної ситуації. Це включає вміння ідентифікувати потенційні загрози, прогнозувати можливі наслідки та обирати оптимальні

способи дій. У цьому контексті особливого значення набуває формування стійких моделей поведінки, які забезпечують дотримання норм безпеки навіть у стресових або нестандартних умовах.

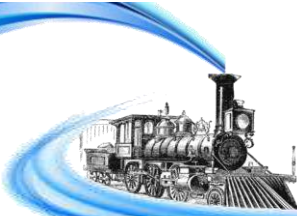
Крім того, розвиток безпекових навичок тісно пов'язаний із формуванням відповідального ставлення до власної діяльності та усвідомленням наслідків прийнятих рішень. Це зумовлює необхідність інтеграції безпекового компоненту в освітній процес на всіх етапах підготовки майбутніх фахівців, що сприяє підвищенню рівня їх професійної готовності та адаптивності до сучасних викликів.

З метою об'єктивного оцінювання рівня сформованості безпекових навичок доцільно використовувати систему критеріїв, що відображають різні аспекти підготовленості здобувачів вищої освіти. Такий підхід дозволяє відійти від фрагментарного оцінювання окремих знань і перейти до комплексного аналізу сформованості навичок, які мають інтегрований характер і проявляються у практичній діяльності майбутніх фахівців. У цьому контексті важливо забезпечити відповідність критеріїв цілям професійної підготовки, а також їхню орієнтацію на реальні умови майбутньої діяльності.

Сучасні підходи до формування оцінювання [5; 7; 8] передбачають виокремлення взаємопов'язаних компонентів, що дозволяє здійснювати комплексну оцінку результатів навчання, враховуючи не лише рівень знань, а й здатність до їх практичного застосування. Зокрема, акцент робиться на використанні критерійно орієнтованого оцінювання, яке забезпечує прозорість та об'єктивність освітнього процесу, а також сприяє усвідомленню здобувачами освіти власного рівня підготовленості.

Важливим аспектом є також розроблення чітких показників для кожного критерію, що дозволяє конкретизувати вимоги до рівня сформованості безпекових навичок. Це, у свою чергу, забезпечує можливість здійснення як якісного, так і кількісного оцінювання, підвищуючи достовірність отриманих результатів. Використання такої системи критеріїв і показників створює підґрунтя для об'єктивного моніторингу освітніх досягнень студентів та сприяє вдосконаленню освітнього процесу в цілому.

Систему критеріїв і показників сформованості безпекових навичок представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика рівнів сформованості безпекових навичок здобувачів вищої освіти за визначеними критеріями та показниками

Критерій	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Когнітивний (знання та аналіз)	глибоке та системне розуміння ризиків; знання алгоритмів дій у небезпечних ситуаціях; здатність до аналітичного осмислення та правильної інтерпретації інформації	загальне розуміння основ безпеки; часткове володіння алгоритмами дій; труднощі при аналізі нестандартних ситуацій	фрагментарні знання; відсутність розуміння сутності ризиків; невміння застосовувати алгоритми дій
Діяльнісний (уміння та досвід)	здатність швидко аналізувати ситуацію; ефективне застосування знань на практиці; самостійне прийняття рішень; впевнена поведінка в складних умовах	застосування знань у типових ситуаціях; труднощі в нестандартних умовах; потреба у допомозі або підказках	пасивність у діях; нездатність застосовувати знання; порушення алгоритмів безпеки
Поведінковий (ставлення та контроль)	відповідальне ставлення до безпеки; дотримання норм і правил; високий рівень самоконтролю у стресових ситуаціях	загалом дотримується правил; іноді порушує норми; недостатній рівень самоконтролю	ігнорування правил безпеки; безвідповідальне ставлення; схильність до панічних реакцій

Подані критерії та показники слугують основою для визначення рівнів сформованості безпекових навичок здобувачів вищої освіти.

Когнітивний критерій охоплює рівень засвоєння теоретичних знань у сфері безпеки життєдіяльності, розуміння сутності ризиків та загроз, а також обізнаність щодо алгоритмів дій у небезпечних ситуаціях. Він передбачає сформованість системного уявлення про безпеку як комплексне явище, що включає різні аспекти взаємодії людини з навколишнім середовищем. Важливим є не лише накопичення знань, а й їх структурованість, логічність та здатність до аналітичного осмислення, що забезпечує можливість орієнтуватися в складних і змінних умовах.

Суттєвого значення набуває здатність здобувачів вищої освіти інтерпретувати отримані знання відповідно до конкретних ситуацій, визначати потенційні загрози та оцінювати рівень ризику. У сучасних наукових підходах до оцінювання практичної готовності [9] підкреслюється, що ефективність підготовки визначається не лише обсягом засвоєної інформації, а й умінням застосовувати її в реальних умовах. Це передбачає розвиток критичного мислення, здатності до аналізу ситуацій та прийняття обґрунтованих рішень.

Таким чином, когнітивний критерій виступає базовою складовою формування безпекових навичок, оскільки саме на його основі відбувається подальший розвиток практичних умінь і поведінкових моделей. Його сформованість визначає рівень підготовленості здобувачів освіти до усвідомленої та відповідальної діяльності, а також здатність ефективно діяти в умовах невизначеності та підвищеного ризику.

Діяльнісний критерій відображає здатність здобувачів вищої освіти застосовувати отримані знання на практиці, приймати рішення в умовах невизначеності та діяти відповідно до визначених алгоритмів безпеки. У сучасних підходах до оцінювання результатів навчання [7; 8] підкреслюється, що саме практична складова підготовки визначає рівень готовності майбутнього фахівця до професійної діяльності. Це передбачає не лише відтворення знань, а й уміння адаптувати їх до конкретних ситуацій, що виникають у реальному житті.

Важливим аспектом діяльнісного критерію є сформованість навичок швидкого аналізу ситуації, визначення потенційних загроз та вибору оптимальних способів реагування. Здобувачі освіти мають демонструвати здатність діяти самостійно, застосовуючи відповідні алгоритми безпеки, а також проявляти гнучкість у прийнятті рішень залежно від змін умов. Така підготовленість дозволяє забезпечити ефективність діяльності навіть у складних і нестандартних ситуаціях.

Поведінковий критерій характеризує сформованість стійких моделей безпечної поведінки, відповідальність за власні дії та здатність дотримуватися норм безпеки у повсякденній і професійній діяльності. Він відображає рівень внутрішньої готовності особистості діяти відповідально, усвідомлювати можливі наслідки власних рішень та підтримувати безпечну взаємодію з оточенням. Особливого значення набуває здатність зберігати ефективність діяльності в умовах стресу, що є важливою характеристикою професійної зрілості.

Сформованість поведінкового критерію проявляється у здатності до самоконтролю, дотримання правил безпеки та стабільності поведінки в умовах підвищеного ризику. Як підтверджують сучасні дослідження ефективності практикоорієнтованого навчання [9], саме поведінкові аспекти визначають реальну готовність здобувачів освіти до дій у небезпечних ситуаціях. Це зумовлює необхідність цілеспрямованого формування відповідних моделей поведінки у процесі професійної підготовки.

Для підвищення об'єктивності оцінювання поведінкових показників, зокрема рівня стресостійкості та самоконтролю, доцільним є використання психодіагностичних та педагогічних методик. Зокрема, рівень стресостійкості може визначатися за допомогою адаптованих шкал самооцінювання та ситуаційних тестів, що моделюють умови підвищеного ризику, тоді як самоконтроль оцінюється через аналіз поведінки студентів у змодельованих кейсах та

рефлексивних завданнях. Поєднання тестових, ситуаційних і спостережних методів дозволяє забезпечити комплексний підхід до оцінювання та зменшити суб'єктивність отриманих результатів.

Запропонована система критеріїв і показників дозволяє здійснювати не лише якісне, а й кількісне оцінювання рівня сформованості безпекових навичок, що підвищує об'єктивність освітнього процесу та сприяє його практичній спрямованості. Використання такої системи створює можливість комплексного аналізу підготовленості здобувачів вищої освіти, враховуючи різні аспекти їхньої діяльності, зокрема рівень теоретичних знань, практичних умінь та поведінкових характеристик. Це забезпечує більш точне визначення сильних і слабких сторін підготовки та дозволяє своєчасно коригувати освітній процес.

Для перевірки практичної придатності розробленої системи показників нами було проведено пілотне діагностування на базі Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". У дослідженні взяли участь 84 здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за спеціальностями гуманітарного профілю (1, 2, 3 курси), оскільки їхня підготовка передбачає високий рівень відповідальності в ситуаціях соціальної невизначеності.

Діагностика проводилася за допомогою авторського опитувальника та ситуаційних кейсів, структура яких відповідає визначеним у роботі критеріям (Таблиця 1). Аналіз результатів дозволив виявити такі тенденції:

- За когнітивним критерієм: 72% студентів продемонстрували системні знання загальних основ безпеки життєдіяльності. Проте лише 35% опитаних змогли чітко сформулювати алгоритми дій в умовах сучасних воєнних викликів, що підкреслює потребу у специфікації знань.
- За діяльнісним критерієм: готовність до швидкого прийняття рішень у ситуаціях невизначеності виявили лише 22% респондентів, що підтверджує необхідність активного впровадження моделювання ситуацій та тренінгових технологій у навчання.
- За поведінковим критерієм: виявлено труднощі із самоконтролем та стресостійкістю у 48% студентів, що вказує на недостатню сформованість стійких моделей безпечної поведінки в умовах реального ризику.

Отримані дані свідчать про розрив між теоретичною обізнаністю та практичною готовністю студентів, що зумовлює необхідність переходу до комплексного оцінювання компетентностей

Крім того, застосування чітко визначених критеріїв і показників сприяє підвищенню прозорості та обґрунтованості оцінювання, оскільки дає можливість встановити зрозумілі орієнтири для здобувачів освіти щодо очікуваних результатів навчання. Такий підхід забезпечує узгодженість між цілями навчання, змістом освітніх програм і методами контролю, що є важливою умовою підвищення якості освітньої діяльності.

Важливо також, що впровадження запропонованої системи критеріїв і показників дозволяє здійснювати систематичний моніторинг рівня сформованості безпекових навичок у динаміці. Це відкриває можливості для аналізу ефективності освітніх технологій, удосконалення методів навчання та адаптації освітнього процесу до сучасних викликів. У результаті забезпечується підготовка фахівців, здатних не лише володіти знаннями, а й ефективно застосовувати їх у практичній діяльності, демонструючи високий рівень відповідальності та готовності до дій у складних і ризикованих ситуаціях.

Висновки. У статті обґрунтовано критерії та показники сформованості безпекових навичок у здобувачів вищої освіти в умовах сучасних викликів. Доведено, що безпекові навички є важливою складовою професійної компетентності та забезпечують готовність майбутніх фахівців до діяльності в умовах невизначеності та ризику.

Визначено, що формування безпекових навичок має комплексний характер і охоплює когнітивний, діяльнісний та поведінковий компоненти. Запропонована система критеріїв і показників дозволяє здійснювати об'єктивне оцінювання рівня їх сформованості та підвищує ефективність освітнього процесу.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні методичного забезпечення оцінювання безпекових навичок та впровадженні відповідних освітніх технологій у практику підготовки майбутніх фахівців.

Література

1. Кремень В. Г., Луговий В. І., Саух П. Ю., Драч І. І., Слюсаренко О. М., Скиба Ю. А., Жабенко О. В., Калашнікова С. А., Таланова Ж. В., Петрос О. М., Оржель О. Ю., Регейло І. Ю., Набок М. В. Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді: наук.-аналіт. доп. / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2023. 172 с.

DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-IHED-2023>

2. Лійчук Л. В. Сучасні стандарти та показники оцінювання якості вищої освіти в Україні. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. 2022. № 2. С. 47–59.

3. Слюсаренко О. М. Вимірювання якості освітньої діяльності університетів: український досвід. *Педагогічні науки*. 2021. № 95. С. 112–118.

4. Сідлецький С., Шандар А. Вища освіта в Україні в умовах воєнного стану: виклики та пріоритети. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-151>

5. Курбатов С. В. Галузеві міжнародні університетські рейтинги: у пошуках механізму оцінки якості наук про освіту. *Вища освіта України*. 2021. № 3(82). С. 17–24.

DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-VOU.2021.3\(82\).02](https://doi.org/10.31392/NPU-VOU.2021.3(82).02)

6. Ahsan A. H. M. et al. Students' safety culture at tertiary level academic institutes: a cross-sectional study. *Heliyon*. 2024. Vol. 10. Article e40155.

DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e40155>

7. Morris R., Perry T., Hattie J. Formative assessment and feedback for learning in higher education: a systematic review. *Review of Education*. 2021. Vol. 9, no. 3. e3292.

DOI: <https://doi.org/10.1002/rev3.3292>

8. Panadero E., Jonsson A. A critical review of the arguments against the use of rubrics. *Educational Research Review*. 2020. Vol. 30.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2020.100329>
9. Parmigiani D. P., Nicchia E. N., Murgia E. M., Ingersoll M. I. Formative assessment in higher education: an exploratory study within programs for professionals in education. *Frontiers in Education*. 2024. Vol. 9.
DOI: <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1366215>

References

1. Kremen V. H., Luhovyi V. I., Saukh P. Yu., Drach I. I., Sliusarenko O. M., Skyba Yu. A., Zhabenko O. V., Kalashnikova S. A., Talanova Zh. V., Petroie O. M., Orzhel O. Yu., Reheilo I. Yu., Nabok M. V. Vyshcha osvita Ukrainy v umovakh voiennoho stanu ta pisliavoiennoho vidnovlennia: vyklyky i vidpovidi: nauk.-analytich. dop. [Higher education of Ukraine under martial law and post-war recovery: challenges and responses: analytical report]. Kyiv: Pedahohichna dumka, 2023. 172 p. [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-IHED-2023>
2. Iliichuk L. V. Suchasni standarty ta pokaznyky otsiniuvannia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini [Modern standards and indicators for assessing the quality of higher education in Ukraine]. *Naukovyi zhurnal Khortytskoi natsionalnoi akademii*. 2022. No. 2. P. 47–59 [in Ukrainian].
3. Sliusarenko O. M. Vymiriuvannia yakosti osvithoi diialnosti universytetiv: ukrainskyi dosvid [Measurement of the quality of educational activities of universities: Ukrainian experience]. *Pedahohichni nauky*. 2021. No. 95. P. 112–118 [in Ukrainian].
4. Sidletskyi S., Shandar A. Vyshcha osvita v Ukraini v umovakh voiennoho stanu: vyklyky ta priorityty [Higher education in Ukraine under martial law: challenges and priorities]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2024. No. 64. [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-151>
5. Kurbatov S. V. Haluzevi mizhnarodni universytetski reitynhy: u poshukakh mekhanizmu otsinky yakosti nauk pro osvitu [Sectoral international university rankings: in search of a mechanism for assessing the quality of education sciences]. *Vyshcha osvita Ukrainy*. 2021. No. 3(82). P. 17–24.
DOI: [https://doi.org/10.31392/NPU-VOU.2021.3\(82\).02](https://doi.org/10.31392/NPU-VOU.2021.3(82).02) [in Ukrainian].
6. Ahsan A. H. M. et al. Students' safety culture at tertiary level academic institutes: a cross-sectional study. *Heliyon*. 2024. Vol. 10. Article e40155.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e40155>
7. Morris R., Perry T., Hattie J. Formative assessment and feedback for learning in higher education: a systematic review. *Review of Education*. 2021. Vol. 9, no. 3. e3292.
DOI: <https://doi.org/10.1002/rev3.3292>
8. Panadero E., Jonsson A. A critical review of the arguments against the use of rubrics. *Educational Research Review*. 2020. Vol. 30.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2020.100329>
9. Parmigiani D. P., Nicchia E. N., Murgia E. M., Ingersoll M. I. Formative assessment in higher education: an exploratory study within programs for professionals in education. *Frontiers in Education*. 2024. Vol. 9.
DOI: <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1366215>

Дата першого надходження статті до видання: 27.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.04.2026